

Medzníky rezortu životného prostredia

Hodnotenie činností za dlhšie obdobie vždy obnáša isté riziká. Ani pri najlepšej vôli sa totiž ne dajú vymenovať všetky aktivity, bez ktorých by sme sa nikdy nedo-pracovali k výraznejším úspechom, ktoré aj napriek jestvujúcim rezervám, každú prácu posúvajú do novej, kvalitatívne vyššej polohy. V týchto súvislostiach treba vidieť aj vlnajší „veľký výsledok“, na ktorom malo Mi-nisterstvo životného prostredia SR svoj nezastupiteľný podiel, a ktorý považujem za najväčší úspech rezortu, aj celej spoločnosti, a to vstup Slovenskej republiky do Európskej únie. Tak, ako bolo náročné predstupuové obdobie, o nič jednoduchšie nebolo a ani nie je obdobie praktickej implementácie európskej legislatívy, ako aj celkových pravidiel, do našich vlastných, domácich podmienok. Reprezentujú ho také projekty ako sú Národný zoznam navrhovaných území európskeho významu NATURA 2000, tzv. nový vodný zákon, do ktorého bola premietnutá stratégia Rámcovej smernice o vode v Slovenskej republike. Rovnako nemenej dôležitá je snaha o prístupenie k základnému medzinárodnému dokumentu na úseku ľudských práv a slobôd, ktorý je známy ako Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach týkajúcich sa životného prostredia - tzv. Aarhuský dohovor. Prvé úspešné kroky, aby sa mohol v praxi plne uplatňovať, sme urobili

tým, že sme pripravili zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí, ktorý je v platnosti od júla vlnajšieho roku.

Dodržali sme úspešný trend z predchádzajúcich rokov v čerpaní investícií zo zahraničných fondov, najmä čo sa týka programu ISPA. V rámci tohto predstupuového programu EÚ boli schválené investičné projekty v sume celkových oprávnených nákladov 304 520 978 eur, z čoho 175 605 219 eur bolo spolufinancovaných prostredníctvom grantu ISPA. Celková suma finančných prostriedkov z programu ISPA, ktorá bola alokovaná pre SR, je však 188 708 789 eur, pretože okrem investičných projektov boli spolufinancované aj projekty technickej asistencie. Slovensku sa tak podarilo alokovať viac finančných prostriedkov než bol priemerný finančný predpoklad na obdobie rokov 2000 až 2006, čím získalo popredné miesto medzi kandidátskymi krajinami. A čo nás teší, dostatok projektov bolo pripravených aj pre Kohézny fond, ktorý priamo nadväzuje na program ISPA. Slovensko má v ňom pridelených 202,13 milióno v eur, z čoho však doteraz schválené investičné projekty alokujú sumu 152 557 848 eur prostredníctvom schválených grantov. Všetky sú zamerané opäť na zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie niektorých regiónov. *Bez možnosti finančnej pomoci by však zostali obce s počtom do 2 000 obyvateľov (ktorých je na Slovensku viac ako 2 000), na ktoré sa nevzťahujú kritériá pre získanie zahraničných investícií.* Preto sme uvítali úspešnú iniciatívu poslancov Výboru Národnej rady SR pre životné prostredie o opätovné vytvorenie Envirofónu, tak rozporuplne chápaného a nepriaznivo prezentovaného médiami. Fakt je, že práve z tohto fondu sme schopní postupne poskytovať potrebné financie na dobudovanie, resp. budovanie najmä verejných vodovodov a kanalizácií v malých obciach. Chcem opätovne zdôrazniť, že hlavný zdroj príjmov Envirofónu tvoria odplaty, poplatky, pokuty atď., ktoré znečisťovatelia musia platiť za nedodržanie zákonne stanovených limitov pri znečisťovaní jednotlivých zložiek životného prostredia. Cez fond sa získané financie dostanú tam, kde sú potrebné pre riešenie akútnych problémov v tejto oblasti a zabezpečenie základného ústavného práva na zdravé životné prostredie. Ďalším krokom smerom k občanovi je aj novela zákona o odpadoch, ktorá bola prijatá v minulom roku, a ktorá umožňuje spravodlivejšie vyberanie miestnych poplatkov za komunálny odpad. Spomínaná novela je dôležitá predovšetkým tým,

že občan za produkovaný odpad platí tam, kde ho tvorí a nie tam, kde má trvalý pobyt.

Popri plánovaných úlohách sme v uplynulom roku museli riešiť aj problémy, ktoré vznikli na prelome mesiacov júl a august v dôsledku povodní a v novembri v dôsledku extrémnej víchrice v Tatrách. Čo sa týka povodní, nás a ani vodohospodárov až tak neprekvapili, ale vždy prekvapujú spoločnosť. Naši vodohospodári veľmi dobre vedia, kde sú slabé články ochrany proti veľkým vodám, a systematicky na ne upozorňujú, ale, žiaľ, ich odstránenie – teda zabezpečenie prevencie – stojí nemalé peniaze. Opakovane sa nám ich nepodarilo získať ani v uplynulom roku. A preto aj v tomto prípade, keď prišli veľké vody, ratovali sa už len vzniknuté škody... Aj preto považujem za veľký úspech prijatie nového zákona o ochrane pred povodňami, ktorý presne vymedzuje povinnosti orgánom štátnej správy a obciam, právnickým osobám a ostatným zodpovedným odborným zložkám. A to je už prvý krôčik k dávno žiadanej a očakávanej prevencii. Rovnaká situácia je, žiaľ, aj na úseku starých ekologických záťaží, ktorým zvykneme hovoriť aj „časované bomby“. V tomto prípade, viac-menej prešľapujeme stále na jednom mieste... Veľa si sľubujeme od nového zákona, ktorý je v súčasnosti už po pripomienkovom konaní.

Nemôžem nespomenúť dôležitú úlohu, a svojím spôsobom novinku na úseku ochrany ovzdušia, ktorou je obchod s emisiami. Aj napriek protestom považujem diferencovane pridelené kvóty pre jednotlivých znečisťovateľov za úspech národných rokovanií v Bruseli a v každom prípade za prijateľné.

Popri konkrétnych, povedal by som, hmatateľných úlohách, som osobne veľmi rád, že sa podstatne zlepšila komunikácia s Ministerstvom hospodárstva SR, že sa prehĺbila spolupráca s predstaviteľmi jednotlivých priemyselných zväzov, čo je základný predpoklad k tomu, aby sme našli spoločnú reč aj pri zatiaľ otvorených problémoch, týkajúcich sa skvalitňovania životného prostredia v intenciách trvalo udržateľného rozvoja. V každom prípade aj v tomto roku urobí Ministerstvo životného prostredia SR všetko pre to, aby bola naša práca sprevádzaná ústretovosťou a najmä odbornosťou.

László Miklós
minister životného prostredia SR